Цана асобнага нумару 20 гр. Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 28. Вільня, Чацьвер 9 Верасьня 1926 г. Год II.

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі: ВІЛЬНЯ, ПОЛАЦКАЯ 4. — (WILNO, POŁOCKA 4).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 6 гадзіны апрача сьвята.
Газэта выходзіць раз у тыдзень.

Падпіска:
на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.

Цана абвестак:
на 1-ай старонцы 30 гр., 2 і 3-яй — 25 гр. і на 4-ай — 20 гр. за радок дробнага друку уваднэй палосцы. Жадаючыя іншых абвестак павінны зьвярнуцца да Адміністрацыі.

Беларуская школа.

Карысьць і патрэбу асьветы кожны ўжо добра ведае; на'т у глухой вёсцы сяляне хочуць вучыць сваіх дзетак ня толькі пісаць і чытаць, але і далей, каб маглі зь іх выйсьці людзі, якія патрапяць кіраваць грамадзкім жыцьцём ува ўсіх яго галінах. Аднак патрэбы асьветы не заўсёды можна здаволіць, а найчасьцей гэтыя патрэбы зусім не здавольваюцца тут у нас, пад Польшчай.

Наўперад маем на ўвеце (ўвазе) пачатковую школу. Як яшчэ многа вёсак у Заходняй Беларусі ня маюць зусім школаў, іншыя вёскі маюць польскія школы, а аб беларускай школе няма чаго на'т і ўспамінаць, бо ў 1925-26 школьным годзе мелі толькі некалькі ўрадовых і крыху прыватных беларускіх школаў і каля дзесятка двуязычных школаў, якія скарэй можна залічыць да школаў польскіх. Дык аб істнаваньні патрэбы асьветы ў беларускай мове ня можа быць тут ніякай гутаркі. Астаецца глянуць на польскую школу ў беларускай вёсцы. Гэтых школаў, хоць і маем шмат, але таксама няможам сказаць, што польская школа нясе ў беларускую вёску асьвету. Беларускія дзеткі, гадаваныя ў беларускай мове і ў беларускай культуры, загнаныя чуць ня пугай, або пад страхам грашавой кары ці адседкі іх бацькоў, у польскую школу, сядзяць там як на вугальлі, адчуваюць сябе нявольнікамі. Маладым беларускім душам ёсьць чужым іх вучыцель, чужой яго культура, яго мова, яго звычаі, яго характар, яго незразуменьне патрэбаў духовых беларускага народу. Дык навука ў гэтай школе йдзе пад страхам фізычнай кары, якую тарнуе той ці іншы вучыцель. А вынікам такой навукі ёсьць тое, што дзеткі вычуваюць непрыязьнь да яе, бо яна калечыць іх душы, іх матчыную мову. Рэч ясная, што ў такіх абставінах нельга гаварыць аб асьвеце. Замест асьветы пануе цемра, бо таго калецтва душы беларускіх дзетак, якое праводзе польская школа, нельга назваць начай.

Зусім накшых вынікаў можна спадзявацца ад беларускай школы. Навучаньне дзетак у роднай мове вучыцелем, які разумее добра псыхіку малых, разумее і адчувае іх патрэбы, які вышаў з тае самай беларускай вёскі і хоча працаваць на карысьць свае Бацькаўшчыны, можа толькі несьці праўдзівую асьвету ў вёску. Вучыцель і яго вучні павінны кахаць сваю вёску, кахаць свой край, жадаць прыгожага развою свайго народу, свае культуры, спачуваць матэр'яльнай нядолі нашага сярмяжніка і імкнуцца разам із сярмяжнікамі да вызваленьня з тых путаў, якія дагэтуль нашаму народу прыходзіцца цягаць. Ці-ж зможа па гэтай дарозе пайсьці вучыцель прысланы да нас з над Аўстрыяцкай граніцы? Не, ён якраз прысланы дзеля іншых мэтаў, мэтаў, якія хочуць прынесьці сьмерць для беларускага слова, сьмерць для беларускай культуры і гаспадаркі, наагул для беларускага адраджэньня. Як ні цяжка прыходзіцца ходацца (бароцца) нам з гэтай сьмерцяй, аднак мы яе перамагаем і канчальна пераможам. Памагае нам у гэтым нашая сьведамасьць, няўмецтва прысланых вучыцялёў і нетакт іх, узброеньне абаронькоў, а найболей паможа нашая родная школа.

Добра пастаўленая беларуская школа ў сваёй вёсцы можа быць тым сьветачам, які пушчае свае косы (прамені) ў беларускі масы, адраджае іх сьветапагляды, падахвочуе іх да арганізаванай працы, якая ня сёньня, то заўтра прынясе ўдзячныя рэзультаты. Дзеткі ў беларускай школе, чуюць сябе як у запраўднай крыніцы навукі; узгадаваньне іх у беларускай школе прыносіць так борада вялікія поступы, што можна сьмела цьвярдзіць, што беларуская нацыя зьяўляецца адным з найздольнейшых народаў на сьвеце. Дзеці пабеларуску вельмі борзда навучаюцца чытаць, пісаць, дэклямаваць беларускія вершы, і вельмі часта выяўляюць вялікія здольнасьці ў гэтым. Прыкладам можа служыць Чамэрская беларуская прыватная школа, якая за тры месяцы свайго істнаваньня (была ўладамі зачынена) выказала нязвычайныя здольнасьці беларускіх дзяцей.

Дык бачым, што толькі беларуская школа можа здаволіць патрэбу асьветы, толькі беларуская школа ў беларускай вёсцы можа шанаваць сваю культуру і паглыбіць яе; толькі яна найболей здольна перамагчы сьмерць, якую пасылаюць нам чужнікі.

Беларусы! ходайма за сваю родную беларускую школу!

Адам Асьветны.

Да ведама падпішчыкаў.

«Сялянская Ніва» акуратна выходзіць у кожны чацьвер нараніцы. На ўсе пошты ў Заходняй Беларусі прыходзе найпазьней на другі дзень, гэта значыцца ў пятніцу. Калі ў гэтым часе падпішчык не дастане газэты на пошце, няхай аб гэтым паведаміць у адміністрацыю «Сял. Нівы».

З жыцьця Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

I. Дазваленьні на спэктаклі.

Дазваленьне на спэктакль Гурткі Інстытуту павінны даставаць самі ад Старасты. Заява можа жыць напісана паводле гэтакае хвормы:

Беларускі Інстытут
Гаспадаркі і Культуры.
Гурток у . . . .
№ . . .
Дн. . . . . . 192 . г.
У Старасты . . . . пав.
у . . . . .

Асновуючыся на §§ 4/і, і 58/g Статуту Т-ва Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры, гэтым маем гонар прасіць аб выданьні Гуртку Інтытуту у вёсцы . . . . воласьці дазваленьня на арганізацыю тэатральнага прадстаўленьня ў вёсцы . . . , у доме (будынку . . . . . дня . . . месяца . . . . году.

Згуляна будзе камэдыя (драма, пьеса) . . . . , аўтара . . . . якой 2 экзэмпляры пры гэтым прылучаем.

Пасьля спэктаклю будуць скокі, гульні. Даход із спэктаклю пойдзе на мэты Інстытуту.

Пачатак спэктаклю ў . . гадзіні . . .

Адказнасьць за вечар бярэ на сябе Старшыня Ураду Гуртка грам. . . . .

Подпіс:

Старшыня Ураду Гуртка.

(На заяву наляпіць 2 зал. 80 гр. штэмплёвых марак).

Камэды для спэктаклю можна атрымаць па адрэсу: Wilno, Zawalna 7, Беларская Кнігарня, куды трэба выслаць грошы за тэатральныя творы.

II. Як атқрываць Гурткі Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Згодна із статутам Інстытуту гурток паўстае ў кожнай меснасьці, дзе знойдзецца хоць 3 асобы, як запраўдныя сябры, жадаючыя заснаваць гурток і калі ўрад аддзелу згодзіцца на гэта. Такім парадкам, калі ў якой-небудзь вёсцы 3 асобы будуць жадаць працаваць у рамках статуту Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры, павінны яны падаць у Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры заяву з просьбай адчыніць у іх вёсцы гурток Інстытуту. У заяве павінны быць паданы кандыдаты за старшыню, скарбніка і сэкрэтара гуртка, а таксама адрэс кватэры гуртка.

Такая заява можа быць наступнага зьместу:

У Беларускі Інстытут Гаспадаркі
і Культуры, Аддзел у Вільні,
Завальная 7—8.

Ніжэй падпісаныя, жадаючы працаваць на аснове статуту Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры, просім атқрыць гурток Інстытуту ў вёсцы . . . . воласьці . . . . павету.

Як кандыдатаў у часовы ўрад гуртка выстаўляем: 1) старшыня гр. . . . . .
2) скарбнік гр. . . . . .
3) сэкрэтар гр. . . . . .

Гурток будзе мясьціцца ў доме . . . . (падаць прозьвішча і імя гаспадара, у якога доме будзе гурток).

Дня . . . . . 1926 г.
вёска . . . .
пошта . . . .

(Подпісы 3-х асоб кандыдатаў у часовы ўрад).

Аб адкрыцьці гуртқоў трэба зварачацца ў свой адзьдзел: з Віленшчыны і Лідзкага павету ў Віленскі адзьдзел; з Вялейскага, Маладэчанскага і Валожынскага пав. у Радашкоўскі адзьдзел (Радашкавічы, Маладэчанскага пав.) Інстытуту; з Наваградчыны ў Наваградзкі адзьдзел (Карэліцкая вул.); з Беластоцкага і Палескага вайводзтваў у Віленскі адзьдзел.

Гурткі Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

15. У в. **Дунайчыцы**, Сіняўскай воласьці, Нясьвескага пав. зарганізаваны Дунайчыцкі Гурток Бел. Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

16. У в. **Межэвічы**, Сіняўскай вол., Нясьвіскага пав. зарганізаваны Межэвіцкі Гурток Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

17. У в. **Мядзьведзічы**, Баранавіцкага павету зарганізаваны Мядзьведзіцкі Гурток Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

18. У в. **Рушчаны**, Харашчанскай вол., Беластоцкага пав. зарганізаваны Рушчанскі Гурток Бел. Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

19. У в. **Паросьля**, Беластоцкай вол., Беластоцкага пав. зарганізаваны Паросьльскі Гурток Бел. Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

20. У в. **Вераб'і**, Будслаўскай вол., Вялейскага пав. зарганізаваны Вераб'ёўскі Гурток Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

З УСЯЕ БЕЛАРУСІ.

Із Заходняе Беларусі.

Паседжаньне Цэнтральнага Камітэту Беларускага Сялянскага Саюзу.

3 і 4 верасьня было паседжаньне Цэнтральнага Камітэту Беларускага Сялянскага Саюзу, на якое зьехаліся і сябры Камітэту з провінцыі. На паседжаньню разгледжана шмат пытаньнеў і прыняты адпаведныя пастановы. Цэнтральны Камітэт паміж іншым канстатаваў, што адносіны польскага ўраду да Беларусаў як былі, так і асталіся нягоднымі. Дзеля гэтага Бел. Сял. Саюз будзе весьці востраю барацьбу проці Палякаў.

Вялікая ўвага зьвернена на паседжаньню на пытаньне арганізацыйнае. Далейшая арганізацыя мае быць шыршая і жывейшая.

З дакладаў зь месцаў выясьнілася, што Беларускі Сялянскі Саюз мае шмат спагаднікаў паміж нашага сялянства і наагул вялікі і добры грунт для свайго пашырэньня.

Гурткі Беларускага Сялянскага Саюзу ўсюды закладаюцца.

Паседжаньне віленскага адзьдзелу Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

2 верасьня адбылося гэтае паседжаньне. Дзеля таго, што на паседжаньне, будучы ў іншых справах у Вільні, прышлі старшыня Інстытуту, некаторыя сябры зь іншых адзьдзелаў і навет некалькі арганізатараў гурткоў з провінцыі, паседжаньне запраўды сталася як-бы малым зьездам.

З дакладаў ізь мясцоў гасьцей з провінцыі было відаць, што Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры пашыраецца арганізаваньнем новых гурткоў і што праца гэтых гурткоў у некаторых мясцох даходзіць надзвычайнай вышыні.

На паседжаньню была разгледжана справа арганізацыеў Інстытуту пры Віленскім Адзьдзеле і справа Беларускай Вучыцельскай Сэмінарыі ў Вільні.

Лісты.

Асаднікі грошы ў банк ад людзёў бяруць, а з банку выдаюць толькі сабе.

(мяст. Вішнева, Валожынскага пав.).

Вясной 1925 г. пачалі асаднікі зь Бярэзіны арганізаваць кооператыўны банк. Абвесьцілі і людём гэта, запрашаючы ўходзіць у сябры. Шмат людзёў ня меней 100 чал.—ахвотна запісалася, думаючы, што дастануць пазыку. Заплацілі ўступных 5 зал., 2 зал. на канцэлярскія выдаткі і пай 20 залатовак. Злажылася значная сума. Але асаднікі самі ўсе грошы паразьбіралі, пазычаючы ажно па 300—600 зал., а нашым людзём нікаму нічагусенькі не далі. Дык ашуканыя людзі хацелі ўзяць паі назад, але ім не аддалі, бо якобы паводле статуту можна із сяброўства выступіць толькі за паўгоду.

Цяперака ў касе банку нічагусенькі няма-шака. Вісіць адна табліца. *Явар.*

П'юць, б'юцца, а лепшай долі сабе ня будуюць.

(Крэўская вол., Ашмянскага пав.).

У нашай воласьці надта пашырана п'янства. Нішто не абыходзіцца без гарэлкі. П'юць на вясельлі, хрэсьбінах, паховінах, п'юць і без гасьцей. Навет перад вайной такога п'янства ня было. Тады хоць хто колечы быў проці п'янства, а цяперака ніхто. Прапіваюць крывава запрацаваны грош, а на паправу свае доли, на роднаю справу грошай няма.

Дзяцюкі ня цікавячыся ні чым лепшым, патрэбным, а заліўшы чараю вочы, б'юцца на вясельлях і йгрышчах. Б'юцца за абы-што Адзін б'ецца за тое, што яго дзяўчыну другі ўзяў паскакаць, б'юцца каб ня пусьціць прыкладам біцяпяцкіх дзяцюкоў на вясельле ў Каранды і г. п. Іншыя нават б'юцца бяз гэтых „прычынаў“, проста рукі сьвярбяць.

Апамятайцеся дзяцюкі, вы губіце самі сябе, а чужнік куе вам кайданы! *Крэўскі.*

З Радавае Беларусі.

Беларускае паўдня і ўсход.

Праф. Сержпутоўскі быў камандыраваны Інбелкультам у Гомельшчыну для вывучньня этнаграфіі насяленьня. Прафэсар Сержпутоўскі ў працягу месячнай камандыроўкі даведаўся ў часткі Арлоўскай і Бранскай губ., этнаграфічна населеныя Беларусамі, а таксама ў розныя раёны Гомемьшчыны. Прафэсар адзначае, што ўсе вёскі, будынкі, вопратка, побыт і мова насяленьня зьяўляюцца беларускімі. Украінскі ўплыў у мове, нават на самай мяжы з Украінай (р. Дзясна), зусім не адчуваецца. У вёсцы Краснавіцах на ўсходзе ад Клінцоў пр. Сержпутоўскі спаткаў старую паэтку-сялянку Аўдоцьцю Шаўцову. Гэта сялянка знае шмат беларускіх вершаў, песьняў.

Праф. Сержпутоўскі спыніўся на вельмі цікавых адносінах да выяўленьня нацыянальнасьці ў часе статыстычнага перапісу насяленьня ў 1920 годзе. Бывалі здарэньні, калі бацькоў запісавалі Беларусамі, а дзяцей Расейцамі, бо маладзейшае пакаленьне гаварыла з перапішчыкамі парасейску.

Далей пр Сержпутоўскі спыніўся на вельмі цікавай групе насяленьня, якой у іншых частках Беларусі не сустракаецца. Гэтай групай зьяўляюцца казакі, якія ніколі пад прыгонам ня былі. Іх вельмі мала, і яны гаворуць пабеларуску.

Беларусы на чужыне.

Бюлетень Аб'еднаньня Беларускіх Студэнскіх Арганізацыяў.

Пад гэтакім назовам выйшаў у Празе Бюлетэнь злучаных беларускіх арганізацыяў. Бюлетэнь напісаны пафранцуску. Зьмест Бюлетэню гэтакі: «Да студэнтаў — арганізаваных у Аб'еднаньне». «Беларусь» (Агульны агляд). «Асьвета ў Радавай Беларусі». «Прэса беларускага студэнства». «Хроніка».

Беларус рэктарам Місыйнага Інстытуту.

Беларускі ксёндз Л. Хвецька назначаны рэктарам Місыйнага Інстытуту ў Любліне.

З Польшчы.

Як працуе варшаўская паліцыя.

Радаслаў Войніч, былы вышшы ўраднік надрукаваў у „Głosie Prawdy“ стацьцю аб крымінальнай паліцыі. У прадмове да яе ён кажа, што некалькі месяцаў назад якісь ураднік крымінальнай паліцыі падаў заяву аб надужыцьцях у каманду паліцыі, але заявы ня пусьцілі ў ход, а яго самога перавялі на ніжшае месца.

У сваёй стацьці Р. Войніч станоўка кажа, што работа варшаўскай сочнай (сьледзьцьвенай) паліцыі арганізавана на цесным супрацоўніцтве із зладзеямі. Гэта залежыць ад асабістага складу паліцыі. Большасьць ураднікаў вышла з праступнага серадовішча і зьвязана зь ім грамадзкімі сувязямі. Адной із сыстэмаў работы сочнай паліцыі ёсьць выкуп ад зладзееў украдзеных рэчаў. Кожны з начальнікаў вучасткаў мае капітал на выкуп гэтых рэчаў. Але выкуп робіцца толькі ў адумысловых прыпадках. Відавочна, што легальнай дарогаю гэтакага капіталу дастаць немагчыма і ўраднікі карыстаюцца нелегальнымі жароламі. Як пакрыўджаны вельмі хоча вярнуць украдзеныя рэчы і дае значныя грошы—крадзенае пры помачы пасярэднікаў выкуплаецца вельмі танна ад зладзееў, а астача.. сумленна дзеліцца паміж учасьнікамі.

Калі кража зроблена ў каго-колечы з выдатных асобаў, украдзеныя рэчы выкупляюцца пры помачы „сэкрэтных капіталаў“, каб паказаць умеласьць паліцыі. А людзі звычайныя, у каторых што-колечы ўкралі, ніколі нічога не даб'юцца. Прось ле даўгое хадні і просьбаў ім у паліцыі паказуюць фатаграфіі ўмерлых злодзееў...

Як ведама, у банках заўсюды вартуюць агенты тайное паліцыі (сышчыкі), і крадзежа тамака немагчыма бяз згоды зь імі. У гэтых крадзежах прыймаюць учасьце госьці прыяжджомыя—з Лодзі й Вільні. Звычайна за дзьве гадзіны па прыездзе гэтых гасьцеў лётная брыгада сочнай паліцыі ведала аб гэтым—але не перашкаджала рабіць крадзежы на дзесяткі тысячаў залатовак.

Групы „брыляншчыкаў“ ня могуць пачаць „работы“ ў кішэнях і ў вітрынах, пакуль не заплацяць падатку паліцыі. Злодзеі самі назначаюць радоўку (колію) з паміж сябе тых лю-

З падарожных зацемак,

(Успаміны).

(Гл. № 25, 27).

Борзда наш знаёмы вучыцель зрабіў з намі некалькі экскурсыяў. Першай з гэткіх была ў Прыбыслаўскі музэй, які месьціцца ў старым замку з 14 стагодзьдзя.

Як на краёвы музэй, ёсьць памятак надта многа. Шмат цікавага з часоў гусіцкіх бітваў, асабліва прымітыўнага аружжа, старых сьцягоў, дакумэнтаў, малюнкаў і іншых рэчаў. Многа ёсьць з часоў пачатку адраджэньня 19-га стагодзьдзя. Уваўсім відна ўважная, старанная праца. Аглядаеш із здаваленьнем.

— А вось я вам пакажу яшчэ адну рэч,—зварочуецца да нас вучыцель паказуючы маленькую зацемачную кніжку аўстрыяцкага паліцыянта-жандарма, у якой сучасны прэзыдэнт Масарык, абмалёваны як найгоршы палітычны праступнік Аўстрыі, каторага ў часе вайны шукалі, каб арыштаваць. Глядзіш і дзівісься. Усяго 7 год, а якая розьніца. Так tempora mutantur... Запісуемся ў музэйную памятную кніжку, як беларускія студэнты й выходзім.

— Ці маеце вы Беларусы штось падобнае?—пытаецца нас вучыцель. Але із смуткам канстатуеш, амаль што нямаем. Аднак запэўняем сабе й яго, што будзем мець.

— — — — — — — — — — — —

Заходзім аглядзець 4-ох клясовую мясцовую школу, якая месьціцца ў найлепшым 3-ох павярховым будынку. Летнія фэры. Занятак няма, у клясах пуста, але ад іх ня вее нейкаяй няўтульнай пусьцінёй. Сьветлыя прасторныя пакоі-клясы прыбраныя дзяцінымі малюнкамі, лепкамі з гліны, кветкамі, зусім мала прыпамінаюць нашыя запраўды пустыя клясы. Гэта барждкэй жылы пакой, з каторага толькі што выйшлі жыхары, зь якога вее ўтульнасьцей.

Бібліотэка, агульная заля, сцэна, гімнастычны пакой з прыладамі і ўсё гэта ў звычайнай провінцыяльнай школе!

Чуецца сьпеў і музыка.

— Што гэта?—пытаемся вучыцеля.

— Ды гэта рэпэтыцыя дзяцей да сьвяткаваньня 500 угодкаў нашага ваявальніка Яна Жыжкі. Хадзем паглядзім—адказуе вучыцель.

Уваходзім. Цьвічацца маленькія дзяўчаткі. Угледзіўшы незнаёмых, яны трохі зьбянтэжыліся й сталі губляць такт піано і йскрыпкі. Мы былі ўжо памкнуліся выходзіць, як вучыцель нас затрымаў.

— Пачакайце, кажа, яны вам запяюць якую небудзь песьнячку, — а сам, як добра іх знаёмы, узяў іскрыпку.

За часінку цененькія галасы пачалі пяяць свой чэскі мілагучны гымн „Kde domov muj“, а патым славацкі „Над Татрамі“.

Колькі трывогі й жалю падчас гэтага сьпеву за беларускіх дзяцей, якія растуць бяз школы або ў чужой школе?!

— — — — — — — — — — — —

Жыжкава поле. Вось тут на гэтым полю 11 кастрычніка 1924 году роўна 500 год памёр асьлеплены слаўны гэрой гусіцкіх бітваў Ян Жыжка. На ўзьлесьсю Жыжкавага поля высіцца помнік-слуп, на якім стаіць келіх, — сымболь барацьбы за сваю рэлігію, за сваё чэскае народнае права з Немцамі. Аглядаеш помнік, што складаецца з кускоў markрознага каменьня з надпісамі. Гэта шчыры падарунак асобных гарадоў, вёсак і арганізацыяў на закладзіны.

Угодкавае сьвята адбываецца цэлае лета, кожная арганізацыя ўспамінае гучна й урачыста свайго гэроя.

Зьбіраюцца госьці з усіх кутоў Чэхаславаччыны. Гарачыя прамовы, горкія і радасныя ўспаміны цяжкое мінуласьці; сьпеў, музыка, народная гульба—дзяды (трызна).

Мясцовыя аматары даюць жывы абраз у прыродзе барацьбы гусітаў ізь Немцамі. Старавечная вопратка, аружжа, сьмерць Жыжкі, Ян Гус... Якое здаваленьне ўспамінаць гісторыю на тэй самай чэскай зямлі, у тым самым месцу ў незалежнай вольнай Чэхіі!

дзёў, што маюць быць арыштаваны. Ведама што іх за некалькі гадзінаў выпушчаюць.

Вельмі добра аб гэтым ведае п. Курнатоўскі, заступнік начэльніка сочнай паліцыі, але... нічагусенькі ня можа зрабіць.

Р. Войніч паведаміў аб варшаўскай паліцыі. А ці мы пэўны, што ў нас паліцыя лепшая? Наадварот, прыймаючы пад увагу, што ўсё горшае высылаецца на „Крэсы", трэба спадзявацца тутака яшчэ лепшых „парадкаў". А што казаць аб паліцыі палітычнай, дзе даволі нагаварыць на Беларуса, каб гэтаму ўрадовыя ворганы верылі.

Шкарлятына ў Варшаве.

Пошасьць шкарлятыны ў Варшаве пераходзіць цяперака крыш (крызіс). Хворых на шкарлятыну ў шпіталях 56 чал.

Напад на банк.

У Варшаве 31 жніўня на банкірскую кантору Таргоўніка напалі 3 бандыты. Служачыя банку і публіка пад пагрозай леворвэраў ляглі на падлозе. Захапіўшы 8600 зал. бандыты кінуліся на ўцекі, забіваючы на пляцы паліцыянта. Адзін з бандытаў быўшы паліцыянт Ярэцкі скочыў у аўтамабіль і ўцёк. Другі быў забіты ў часе стралянiны. Трэці бандыт, аказаўся быўшым студэнтам права варшаўскага ўнівэрсытэту. З публікі 2-х ранена.

Даражыня расьце.

На мінулым тыдні статыстычная камісія ў Варшаве ўстанавіла, што за жнівень месяц цэны на еміну (жыўнасьць) падняліся на 3,8%. Камісія думае, што цэны падняліся з прычыны жніва, бо земляробы ня маюць калі прадаваць свой тавар.

А на армію ўсё выдаткаў больш.

Пасьля павялічэньня пэнсыі корпусу афіцэраў, пастаноўлена ў міністэрстве прыбавіць пэнсыі і ўнтэр-афіцэрам. Гэта асаблівая апека над войскам вельмі некарысна гаворыць аб пацыфікацыі (мірнасьці) Польшчы. Ня толькі шыла, але занадта навостранага штыха ў мяшку не схаваеш.

НАВІНЫ.

— **Арганізав. ў Вільні Гуртка Беларускага Інстытуту Гаспадаркі й Культуры.** Дзеля закладзіноў гэтага гуртка будзе ў сераду 8-га верасьня у 7 гадзінаў увечары на Завальнай вул. № 7 (уход праз Беларускаю кнігарню), агульная зборка.

— **Вярнуўся з Прагі ў Вільню** 3 верасьня беларускі студэнт Пётра Дзегцяроў. Грам. П. Дзегцяроў вучыўся на архітэктурным адзьдзеле чэскай тэхнікі.

— **Гульня ў перамену веры**. Сьвяшчэнік Слёзка які перайшоў з праваслаўя ў „марозаўскаю" вунію, а затым вярнуўся у праваслаўе, цяпер адрокся другі раз, але ў вунію покуль што ня прымаюць.

— **Войты будуць выдаваць пашпарты.** У сувязі з рэарганізацыяй уладаў 1 інстанцыі, некатараю работу старастаў паміж іншым выдачу пашпартоў, а также кары адміністрацыйныя і справы меншай вагі будзе даручана спраўляць валасным войтам.

— **Адклад спагону падаткаў у земляробаў.** Згодна з апошняй інструкцыяй аб прымусовым спагоне падаткаў—прадажы апісаных рэчаў у гаспадароў ня можа быць у працягу 4 х тыднеў у часе жніва. Але дзеля таго, што ў 2-й палове верасьня земляробы заняты прыгатаваньнем збожжа на прадаж, міністэрства фінансаў асобным цыркулярам загадала, каб у земляробаў прымусовы спагон падаткаў пачаць не раней канца верасьня. Але гэтая палёгка не адносіцца да тых, што наўмысьля агіляюцца (адцягаваюць, адкладаюць) плаціць падаткі.

Ад Рэдакцыі. Гэтая апошняя ўмова запраўды касуе ўсю палёгку ў адносінах да беларускага сялянства, бо ўстанаўляць хто наўмысьле адкладае плату падаткаў будуць-жа сэквэстратары і паліцыя, якія прывыклі ў нас да ўсялякага самадуму і несправядлівасьці.

— **Бюджэт воласьцеў і паветаў.**

Віленскае вайводзтва паслала паветавым адзьдзелам загад паводле якога трэба падаць валасныя бюджэты на зацьвярджэньне ўлады да 1 кастрычніка (акцябра) сёл. году. У сувязі з гэтым у найбліжэйшыя дні ўва ўсіх воласьцях будзе паседжаньне валасных радаў.

Няхай валасныя рады на гэтых паседжаньнях пастановяць аб адчыненьню беларускіх школаў у воласьці.

Што дзеяцца ў сьвеце?

Ліга Народаў.

У суботу пачалося ў Жэнэве паседжаньне Рады Лігі Народаў. На гэным паседжаньню пастаноўлена прыняць Нямеччыну заўсёдным сябром у *Раду* Лігі Народаў з мамэнту яе ўступу ў Лігу. Дагэтуль у Радзе Лігі былі толькі чатыры заўсёдныя сябры: Англія, Францыя, Італія і Японія.

Нямеччына, маючы заўсёднае месца ў Радзе, будзе мець тамака вялікае значэньне. Ужо цяперака Нямеччына дамагаецца, каб пытаньні, якімі Немцы беспасярэдне зацікаўлены, як прыкл. Саарскі басеен і Данцыг, разглядаліся па ўступленьню Нямеччыны ў Лігу. Выглядае, што гэтае дамаганьне нямецкае Радаю Лігі прынята.

Дык няма дзіва, што гаспадарствы, маючыя нячыстае сумленьне, баяцца гэтага ўступу Нямеччыны ў Раду Лігі Народаў. У сувязі з гэтым Польшча вельмі ўціскаючы ў сябе Беларусаў, Ліцьвіноў і інш., каб магчы бараніцца ў Лізе ад скаргаў, зажадала сабе таксама заўсёднага месца ў Радзе Лігі. Але ў гэтым Польшчы адмовілі. Заўсёднага месца ў Радзе дамаліся так-жа Гішпанія і Бразілія. Ім таксама адмоўлена.

Затое, каб выглядала, што з гэтымі трэба гаспадарствамі зусім пя лічацца, дзеля іх стварылі так званыя паўзасёдныя месцы, так што будзе 5 месцаў заўсёдных, 3 паўзасёдных і 6 тымсовых. Гэты паўзасёдныя месцы запраўды тыя-ж, што й тымчасовыя, бо розьняцца толькі тым, што паўзасёдны сябра Рады пасьля трох год сяброўства мае права выставіць сваю кандыдатуру на новае абраньне, але іншыя сябры Лігі маюць права яго не абраць.

Вось-жа гэтакая „паўзасёднае" месца, якое можа стацца для Польшчы, і хіба станецца, звычайным часовым, Польшчы будзе прызнана. Польшча заграніцай не дзярэцца так як раней і прынамся хоць гэтым робіць лепшае ўражаньне. Наагул як відаць, новая апякунка Англія „памагае" Польшчы так, што Польшча заўседы будзе патрабаваць гэтае помачы.

Сястра Польшчы на Пірэнэях Гішпанія (мае сваіх Каталёнцаў, як Польшча Беларусоў, Ліцьвіной і інш.) задзерлася й нічога не дастала. Праўда, паўзаўсёднае месца і ёй гатова, але Гішпанія няхоча на ім сядаць... дык астанецца бяз жаднага.

Гішпанія.

Асталая культурна Гішпанія, уціскаючы ў сябе нацыянальныя меншасьці, ня могшы справіцца бяз Францыі з Абд-Эль-Крымам, блага вылічыла, зажадаўшы сабе заўсёднае месца або Тангеру. Праўда, Гішпанія гаспадарства дужшае за Польшчу, але да няўдачы ейнай прычынілася яшчэ благое палажэньне ўнутры краю, дзе йдзе спрэча паміж часьцьмі войска.

Гішпанскі дыктатар Прымо дэ Рывэра ўзяў прыклад з італьянскага дыктатара Мусоліні, але гэтая навука не пайшла яму на здароўе. Францыя і Англія адмовіліся прызнаць Тангер Гішпаніі. У сувязі з гэтымі дзьвюма няўдачамі спадзяюцца, што Прымо дэ Рывэра пойдзе ў дымісію. З другога боку, у Гішпаніі пастаноўлена зрабіць народнае галасаваньне (плебісцыт) аб дзейнасьці Прымо дэ Рыверы. Каб яго не сустрэла доля грэцкага дыктатара Пангалёса.

Балканы.

На Балканах так як і ў Польшчы. Посьля сусьветнай вайны пераможаная Баўгарыя была вельмі пакрыўджапа сваімі суседкамі — Сербіяй, Грэцыяй і Румуніяй. Сербія з Грэцыяй падзялілі паміж сабой баўгарскаю Мекедонію, а Румунія пакінула за сабой Дабруджу. Сербы, што бяз устанку крычаць аб сваім славянстве, не пастыдаліся супольна зь неславянамі пакрыўдзіць Славянаў-Баўгараў. У Грэцыі, Югаславіі (гэтак цяпер завуць Сербію з прылучанымі харвацкімі і славянскімі землямі) і Румуніі зьдзекуюцца над паняволенымі Баўгарамі. Гэтыя адказуюць тым, што арганізуюць маленькія кучкі людзёў (чэты), якія і нападаюць на сербскіх і грэцкіх школьных інспэктароў, ураднікаў і г. п.

Апошнімі часамі гэтыя напады ледзь ня вазвалі вайны. Крыўдзіцелькі Баўгарыі борзда паміж сабою паразумеліся. Але ўмяшалася Англія з Францыяй і ўдалося ўціхамірыць. Баўгарыя абяцала, што не дапусьціць болей да нападаў. Гэта ўжо не ў пяршыню Баўгарыя абяцае, але ня можа удзержаць, каб Македонцы-Баўгары за зьдзек ня мсьціліся

Грэцыя

і без вайны мае што рабіць. Усё няшчасьце Грэцыі ў тым, што яна парываецца зраўняцца з Грэцыяй старавечнай, але цяперашнія Грэкі маюць на гэта кароткія пяты. Грэкі даўно імкнуліся захапіць Малую Азію ў Турцыі. Англія з гэтага скарыстала і папхнула Грэцыю на вайну з Туркамі (як цяпер Англія пхне Польшчу). Але Грэкаў Туркі страшна пабілі. З тахо часу ў Грэцыі адны непарадкі: пераварот ідзе за пераваротам, аднаго дыктатара зьмяняе другі. Апошні дыктатар Пангалёс ськінены. Зь ім шчэзла і ягонага ўмова із Сербамі, якую ён зрабіў, гатуючыся да вайны з Баўгарыяй. Гэтакім парадкам даўгая спрэчка з Грэцыяй за прыступ для Югаславіі да Салунскага порту будзе трываць далей.

Пангалёса замяніў цяперака новы дыктатар ген. Кондыліс, але парадку нямашака, бо ня ўсе Грэкі хочуць слухаць Кондыліса.

Вось сакалы даюць так сама жывы абраз чэскага заняпаду й адраджэньня.

Груды целаў падаючых ад цяжару варожага ўціску... Здаецца вось, вось яшчэ адзін слаўны некалісь народ, зусім замрэ, а на ягонай магіле вырасьце нешта іншае... Але вялікая воля і жаданьне даць адпор гвалту, перамагае. З груды целаў гэтае няшчаснае прыдушанае масы, бачыш як падымаецца волат з заклікам да жыцьця, да барацьбы з сьмерцяй... Жыцьцё перамагло. Дэклямацыя... Чэхі ажылі...

А вось саколкі, як тыя некалісь весталкі, скачуць, складаюць вянкі на магілу гэрою.

Колькі ўменьня, колькі мастацтва!

— — — — — — — — — — — —

Кожны дзень праз вакно відаць як памалу па дарозе ў гару цягнуцца турыстыя. Гэта пераважна чэская моладзь ідзе ў Барову паглядзець на дом, дзе радзіўся чэскі публіцысты і дзеяч з паловы мінулага 19 стагодзьдзя Кароль Гаўлічак.

Іду і я із сябром. 8 кілям. дарогі.

Маленькі касьцёлак на горцы здаецца так блізка, але ніяк ня можам прыблізіцца зусім. Ен проста вабіць у вёску, але недазваляе ўвайсьці бяз думак аб заслузе таго чалавека, што аддаў усё за свой народ (Гаўлічка).

Уваходзім у вёску, тыповую вёску з чэскімі „рыбнічкамі" (капанымі саджалкамі). Адшукаваць доўга цікавячаю нас хату ня трэба. Супроць дому стаіць прыгожы помнік абсаджаны краскамі. Гэта ўсё стараньні тутэйшых родзічаў. Заходзім у хату Гаўлічка, якая нічым ня розьніцца ад іншых і аглядаем, пісьменны стол, за якім ён працаваў, кій, рукапісы да іншае. Пераглядаем кнігу подпісаў аглядчыкаў, сярод якіх знаходзім усіх выдатнейшых сучасных дзеячоў Чэхаславаччыны. Падпісуемся й выходзім.

Цёплы летні вечар. Уздоўж рэчкі вяртаемся дамоў. Яшчэ шмат купальнікаў, гэта пераважна падарожныя скаўты. Скаўты ня менш заўзяты ў падарожжах за іншых чэскіх спортсмэнаў, напр. футбалістаў. Дый чаму-б не вандраваць, калі ў цёплую ноч іх туліць паходная палатка ў прыродзе, а сьцюдзёную дажджовую, кожная школа?...

Пазнаньне прыроды свае Бацькаўшчыны! вось лёзунг чэскае моладзі. А паглядзець у Чэхаславаччыне ёсьць што: Татры Высокія (Карпаты), Шумава, Корконошы, Чэская Швайцарыя, Дунай ды інш. Але Чэхі гэтым не здаваляюцца, шмат іх можна пабачыць турыстамі на цэлым сьвеце.

Народ, навука, права, а таксама „тварыць жыцьцё—жыцьцям", вось тыя лёзунгі зь якімі йдзе чэскі народ.

Мікола Іль—іч.

(Канчатак).

РОЗНЫЯ.

Халера. Із Шанхаю (Хіна, Кітай) наказуюць аб пашырэньню пошасьці халеры. Новых хворых на халеру што дзень бывае тысяча чалавекаў.

Землетрасеньне. Зь Нью-Ерку наказуюць: у часе землетрасеньня на Азорскіх астравох зьгінула 24 чал., а 400 ранена.

Забітыя ў навальніцу. У Гішпаніі ў навальніцу забіта 60 чал. і 200 ранена.

Да нашых чытароў.

Просім усіх нашых паважаных чытароў, каторыя дагэтуль ня прыслалі грошаў на падпіску, няхай канечне прышлюць грошы да 1-га кастрычніка (1.X).

Хто да 1 кастрычніка (акцябра) не заплаціць грошаў за газэту, таму ад 1-га кастрычніка змушаны будзем газэту перастаць пасылаць.

Адміністрацыя „Сялянскай Нівы".

Вучы дзяцей ты родным словам,
Каб бацьку шанаваць умелі,
Каб не дражнілі чужым зовам
Сваіх багоу яны у касьцелі.

К. Сваяк.

Гаспадарскі адзьдзел.

На памогу зэмляробам.

Віленскі вайвода падзяліў дастаныя зь міністэрства гаспадарсьцьвенай маемасьці і земляробскай гаспадаркі грошы на помач тым, што пацярпелі ад неўраджаю. Прышлося на Браслаўскі павет 140 тысячаў зал., на Дзісьненскі 65 тыс. зал., на Сьвянцянскі 35 тыс. з. і на Паўстаўскі 50 тыс. зал.

Цікаўна, колькі з гэтых грошаў дастануць нашыя сяляне?

Аб супалковых малачарнях.

Што такое супалковая малачарня?

Супалковая малачарня гэта ё згуртаваньне гаспадароў на асновах коопэрацыі з мэтаю супольнага пераробу сырога малака на малочныя прадукты.

Ці патрэбныя нам супалкавыя малачарні?

Але, супалкавыя малачарні бяссумлеву нам патрэбны; падчыркую, што яны неабходны. Бяз іх немагчыма і думаць аб палепшаньні гадоўлі рагатае жывёлы і аб разумным выкарыстаньні малака. Галіна вось гэтай земляробскай прадукцыі ў нас, праўду сказаць, зусім дзірванее, а зьмена такога сумнага зьявішча на лепшае магчыма наступе адно ў сувязі з закладзінамі па нашых вёсках супалкавых малачарняў.

Нашыя сяляне дасюль вельмі мала зьвяртаюць увагі на добраю гадоўлю быдла. Часта абмыльна якасць гадоўлі сьпіхаюць на бок на карысьць колькасьці. Так паступаюць затым, што, з аднаго боку, гной у гаспадарцы—вельмі патрэбны, а з другога, малако, асабліва на мясцох, далёкіх ад местаў, ня мае збыту. Пераробжа яго на масла дае карысьці. Такім парадкам селянін, ня маючы відавочнай, грашавой карысьці з малака, а жадаючы прыспарыць у гаспадарцы дарагога гною, павелічае лічбова свой дабытак і заводзе гадоўлю скупую. Я знаю шмат гаспадароў, каторыя пакідаюць на зіму па тры каровы, маючы корму ўсяго на адну карову і цялушку. Следамкі*) такой скупой гадоўлі ў канцы зводзяцца да таго, што на вясну скаціна выходзіць з хлява чуць жывая. Такое разуменьне гадоўлі ё вялікаю абмылаю, гаспадару прычыняе вялізарныя страты. Практыка паказала зусім адваротнае і гэную абмылку, вынікаючаю з нязнаньня і цемры, паправіла ў сэнсе загаду: „калі хочаш мець шмат добрага гною, то кармі скаціну багата“.

Праўду вось гэную наш цёмны вясковы гаспадар тады толькі зразумее, калі праканаецца, што адна добрая і багата кормленая карова дае шмат болей малака і гною чым дзьве каровы добрыя, але скупа кормленыя. Адзін ё спосаб на тое, каб лічбамі давесьці абмыльнасьць скупой гадоўлі, а такім спосабам зьяўляецца супалкавая маначарня.

Карысьць даюць супалкавыя малачарні вялікую і шматстаронную:

1) Зьмяншаюць гаспадыням клопат, зьвязаны з квашэньнем малака, зьбіраньнем сьмятаны і вырабам масла саматужным, хатнім спосабам, а таксама ўпэўняюць заўсёдны і выгадны збыт малочных прадуктаў.

2) Павелічаюць прыбытак з малака. Супольны пераробо большай колькасьці малака на добрых машынах і пад кіраўніцтвам адумыслоўцаў дае лепшы і шмат даражэйшы прадукт, а дзеля таго гэтакі пераробо ё выгаднейшы за выраб паасобны.

3) Добры збыт і большы прыбытак паддаюць ахвоты да большай і ўмелейшай прадукцыі малака, а гэта прымусіць давесьці да парадку малочную гаспадарку лепшым падборам кароў і больш умелейшым іх даглядам.

4) Рупясьлівасьць аб пошары змусіць гаспадара сеіць пашавыя расьліны, а з гэтага ўзноў пойдзе лепшае ўрабляньне зямлі, каторае павялічыць ураджай.

5) Каровы лепей дагляданыя і багацей кормленыя дадуць лепшы прыход і лепшы гной, што ў канцы падыме нашыя гаспадаркі на вышшую ступень.

Вылічаныя карысьці матэр'яльныя ствараюць грунт, на каторым расьце свядомасьць, што ў еднасьці сіла“, што гуртуючы свае памыканьні, людзі барджджэй даб'юцца лепшага жыцьця.

М. Ш.

(Далей будзе).

*) = насьледкі, слова гэтае ужывае сам аутар. Рэд.

Беларушчына у чужых мовах.

Е. Карскі: „Культурныя завоевания русского языка в старину на западной окраине его области“ у „Известия“ отд. рус. яз. XXIX. 1924. Бал. 1—22. Цяжка й дагадацца, што пад гэтым „обще—и истинно-русским“ назовам ідзе гутарка аб уплывах беларускае мовы на мову літоўскаю, латыскаю і іншыя. А тымчасам гэта так. Тут Е. Карскі падае агульны абраз гэтых уплываў, апрацаваны на аснове монографічных працаў асобных аўтараў (Карловіча, К. Бугі, А. Брукнэра і інш.).

Хоць мы тутака нічога новага не даведаваемся, але стацьця гэтая цікаўная і патрэбная. Той, хто хоча меці агульнае паняцьце аб гэтых уплывах, яго адгэтуль дастане. А ўплывы гэтыя запраўды вялізманныя, яны прайшлі на'т да прускіх Ліцьвіноў, што зь Беларусамі не мяжуюць, і сьведчаць аб доўгім супольным жыцьцю культурным (ды ці адно культурным!) Беларусаў зь Ліцьвінамі. Брукнэр налічыў 2.000 *асноўных* славянскіх словаў, узядзеных Ліцьвінамі; палавіца з гэтых словаў — беларускія.

Цікаўна, што Ліцьвіны пераймалі ня тольк і словы чыста беларускія, але й тыя, што Беларусы ўзялі з мовы лацінскае, нямецкае і інш. Прыкладам: kvarmas — бел. хворма, kvartugas— бел. хвартух.

Пачатнае беларускае *г* (=лац. h) у літоўскай мове адпадае або замяняецца гукам лац. g (utaryti — гутарыці, rybas—грыб).

Апрача асобных словаў, пераняты на'т некаторыя суфіксы: —ba, —da, —kis, —tva, —nyčia і іншыя.

„Беларускі ўплыў пашырыўся навет на фонэтыку: у Ліцьвіноў нярэдка можна сустрэнуць дзеканьне, дзе *д*, *т* перад *е*, *і* заменены па спосабу беларускаму гукамі *дзь*, *ць*: Dzievas (Бог) замест Dĕvas, žalcis (зьмія) зам. žaltis, kašć (рыці) зам. kasti“ (бал. 11).

Меней (хоць наагул шмат) у Беларусаў пераняла Латышы. Найбалей пераняла Латышы Віцебшчыны „у каторых зносіны зь Беларусамі трывалі асабліва доўга. Тутака на'т сугукі (сугалосныя) перад самагукамі пярэднепаднябеннымі (е, і), як у Беларусаў, бываюць мяккія“, значыцца ўплыў пашырыўся на'т на фонэтыку.

Е. Карскі ў гэтай стацьці адцемлюе яшчэ беларускаю літэратуру арабікаю.

На аснове стацьці Бядулінай „Рукапіс чарнакніжніка XVIII веку, „Вольны Сьцяг“ 1921, Менск, № 5. Е. Карскі ўспамінае таксама аб уплывах беларускае мовы на мову жыдоўскаю.

Д-р Я. Станкевіч.

НАШАЯ ПОШТА.

Язэпу Забытаму з Кузьніцы: Дзякуем за адрасы, прысылайце болей просьбу споўнім.

Вёсцы Дамуці: Вашаю просьбу аб адчыненьню беларускай школы перадалі у Беларускі Інстытут Гасп. і Культуры.

Я. Грыневіч з Юльлянова: Газэту пасылаем, грошаў крыху пачакаем; статут і праграма пасланы.

Уладзімер Жукоўскі з Какошчыц: пробны нумар Вам на адзін месяц пасылаецца.

М. Ш.: Матар'ял аб малачарнях двойчы дасталі; вельмі дзякуем; чакаем далей.

Пётру Трыпуцьку зь Песьлякоўшчыны: 5 зал. ад Вас дасталі. Газэта пасылаецца, дамагайцеся на пошце.

Дасталі:

ад: Пазьняка Андрэя з Бярэзы Картускай 8 зал.

Рамана Ліска з Огарэвіч 2 зал. 50 гр.

Ад: прот. М. Шчэнсновіча. Уладзімера Савіцкаго з Зарэчча, Васіля Маслоўскага з Купічаў, М. Залогі, Е. Цывінскаго з Глінна па 2 зал. Пётры Дзянькова із Слоніма 1 зал. 50 гр.

Юльяну Зімінскаму з Нова-Вескі: просьбу вашаю перадалі ў Беларускі Пасольскі Клюб.

Дзіўное і сьмешнае.

З праўдзівых гутарак.

Асаднік: Юз мы (асаднікі) седзім так моцно, зэ нас нікт не спэндзі з васэй земі.

Жанчына-Беларуска: Воля Боская, маскоўскі цар быў які дужы, а што ад яго асталося.

Перасяленьне бацука. Разам зь людзьмі прыбег у Вільню з «Праменя» вядомы бацук. Знайшоў ён сабе адпаведнаю работу—грызе ў «Маланцы» беларускаю мову. Благая гэта маланка, калі ў яе бліскаx хаваюцца бацукі.

Радзім памяняцца. Мы ўсё бядуем аб цяжкім палажэньню нашага сялянства. Але польская газэта «Kurjer Wileński Nr. 649» наказуе, што сялянам жывецца так добра, што яны маюць навет радыё. Радыё паводле «K. W.» вельмі пашырана паміж пастухамі. Дзеля таго што ня ўсе супрацаўнікі «K. W.» маюць радыё, радзім гэным супрацаўніком памяняцца сваёй працай із пастухамі.

Пішэце ў „Сялянскую Ніву“

аб усім, што вам баліць і што вам дорага: аб зьдзеках і крыўдах дазнаваных ад адміністрацыі і іншых, аб зямлі, аб беларускай сьведамасьці, аб асьвеце (школы і інш.), аб войтах, валасных радах і паветавых сойміках, пішэце аб добрых учынках, каб людзі зь іх вучыліся, і а благіх, каб адхінуць ад благога.

Пішэце ясна і каротка пяром на адным боку паперы.

Пісаць трэба праўду. Хто ня хоча, каб ведалі яго праўдзівае прозьвішча, можа падпісавацца прозьвішчам выдуманым (мянюшкай), а побач з гэтым напісаць толькі першы раз свае праўдзівае прозьвішча і адрэс для ведама рэдакцыі. Рэдакцыя сваіх корэспандэнтаў нікому не выдае.

Помнеце, што «Сял. Ніва» ёсьць газэтай усіх Вас, а дзеля гэтага жыцьцё кожнага вашага кутка мае агбівацца ў ёй як люстры.

Беларусы, пасылайце свае дзеці у беларускія гімназіі!

Рэдактар і выдавец Ст. Вольскі. Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны—Вільня, Людвісарская 1.